

Aktuellt från Klimat- och näringslivsdepartementet 2024

Linnéa Klefbäck och Anna Josefsson

Propositioner (miljö och energi)

Finansiering av kommuners medverkan i frågor om slutförvar, prop. 2023/24:41

Energipolitikens långsiktiga inriktning, prop. 2023/24:105

Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen, prop. 2023/24:126

EU:s nya utsläppshandelssystem för fossila bränslen, prop. 2023/24:142

Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning, prop. 2023/24:152

Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske, prop. 2023/24:156

Naturvårdshänsyn vid fiske i havet för att skydda Natura 2000-områden, prop. 2024/25:24

Tillgång till mät- och förbrukningsuppgifter på elmarknaden, prop. 2024/25:32

En kapacitetsmekanism för elmarknaden, prop. 2024/25:48

Propositioner (näringsliv)

Kompletterande bestämmelser till nya unionsregler på konkurrensområdet, prop. 2023/24:154

Utgivningsbevis för periodiska skrifter, prop. 2024/25:3

Avskaffat krav på tillstånd för hotell- och pensionatsrörelser, prop. 2024/25:27

KN:s pågående utredningar

M 2010:04 Miljömålsberedningen

M 2016:05 Fossilfritt Sverige

M 2022:04 Miljöstraffrättsutredningen (december 2024)

M 2022:05 VA-beredskapsutredningen (november 2024)

N 2022:08 Utredningen om näringslivets försörjningsberedskap (maj 2025)

KN 2023:01 Utredningen om havsbaserad vindkraft (november 2024)

KN 2023:02 Miljötillståndsutredningen (december 2024)

KN 2023:03 Nya konkurrensverktyg för väl funderande marknader (februari 2025)

KN 2024:01 En nationell samordnare för utbyggnad av kärnkraft (dec 2026)

KN 2024:02 Elmarknadsutredningen (april 2025)

KN:s pågående utredningar

KN 2024:03 Klimatanpassningsutredningen 2025 (april 2025)

KN 2024:04 Ett implementeringsråd för genomförande av EU-rättsakter med konsekvenser för företag i Sverige (2025-2027)

KN 2024:05 Accelerationskontor för att underlätta industrins omställning (december 2026)

KN 2024:06 En moderniserad reglering av handel med ädelmetallarbeten (juni 2025)

KN 2024:07 Utredningen om styrmedel för att bidra till en utfasning av fossila bränslen och att nå Sveriges klimatåtaganden i EU (maj 2026)

KN 2024:C Uppdrag om utvidgat näringsförbud på grund av brott

KN 2024:D Ändrade bestämmelser om nationell fridlysning och en reglering av rätten till ersättning

N 2021:02 Renmarkskommittén (maj 2025)

N 2022:06 Fiske- och vattenbruksutredningen (november 2024)

Andra relevanta pågående utredningar

UD 2024:02 Tillträde till och genomförande av avtalet inom ramen för FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion (mars 2025)

LI 2023:06 Utredningen om en ny jakt- och viltvårdsmyndighet (januari 2025)

LI 2024:01 Jaktlagstiftningsutredningen (augusti 2025)

LI 2024:02 Utredningen om en robust skogspolitik som ser skogen som en resurs
(augusti 2025)

EU-piloter och överträdelseärenden

EU-piloter

Industriutsläppsdirektivet

Ramdirektivet för vatten (två stycken)

Överträdelseärenden

FU MKB-direktivet

FU avloppsreningsdirektivet

FU art- och habitatdirektivet, brister i utseendet av områden i Sveriges Natura 2000-nätverk

FU art- och habitatdirektivet, tumlare (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

EU-piloter och överträdelseärenden

forts. överträdelseärenden

FU förnybartdirektivet (försenat genomförande av RED3)

FU utsläppshandelsdirektivet (försenat genomförande ETS2)

FU takdirektivet – ammoniakutsläpp

FU strålskyddsdirektivet (Euratom)

FU avfallsdirektivet (mål för materialåtervinning)

MY förnybartdirektivet (RED2)

MY luftkvalitetsdirektivet, halter av PM10

MY miljöansvarsdirektivet – talerätt (stängd)

MY art- och habitatdirektivet, licensjakt varg (Landsbygds- och infrastrukturdepartementet)

Kärnkraft

Finansiering av kärntekniska restprodukter

- Riksgäldskontorets konsekvensanalys av ett ändrat drifttidsantagande för reaktorer från 50 år till 60 år
- Promemorian om avräkning i finansieringssystemet
- Finansiering av kommuners medverkan i frågor om slutförvar (prop. 2023/24:41)

Pågående utredningar och uppdrag

Utredningar

- Kärnkraftsprövningsutredningen (2025-01-15, 2025-08-29, 2026-02-27)
- Bokstavsutredning – Ny kärntekniklag (2025-09-30)

Regeringsuppdrag

- Strålsäkerhetsmyndigheten – Stärkt kompetens för strålsäker kärnkraft (2025-12-20)
- Riksgäldskontoret – Finansiering av omhändertagande av restprodukter vid etablering av ny kärnkraft (2025-02-28 och 2025-08-29)
- Naturvårdsverket – Utveckla planeringsförutsättningar och arbetssätt med tillståndprocesser för etablering av ny kärnkraft (2025-11-30)

(Annan) Energi

A glowing Edison-style light bulb hangs in the center, casting a warm orange light. It is surrounded by several other similar bulbs that are unlit and appear as soft, out-of-focus shapes against a dark blue background. The entire scene is framed by a thin white border.

Förnybartdirektivet

- Hållbarhetskriterier för vissa bränslen och en ny reduktionsplikt (remisstid slut)
- Ursprungsgarantier – också för gas (inkl. vätgas), kyla och värme
- Ytterligare promemoria inom kort (tillståndsprövning)
- Flera pågående myndighetsuppdrag

Snabbare utbyggnad av elnätet

En tydligare process för tillståndsprövning av elnät (prop. 2023/24:88)

- Preciseringsen av lämplighetsbedömningen
- Bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om valet mellan att anlägga en luftledning eller en mark- eller sjökabel
- Undantag för ledningar från förbuden inom generella biotop- och strandskyddsområden

Mer (energi)

- Ett förändrat regelverk för framtidens el- och gasnät (SOU 2023:64)
- Elmarknadsutredningen (25 april 2025)
- Energieffektivitetsdirektivet
- Direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD)
- Gasmarknadspaketet

Vattenkraft

Omprövningen av miljötillstånd för vattenkraften är pausad i omgångar sedan januari 2023.

Ett nytt regelverk för omprövning tas fram som säkerställer att intresset av elförsörjning väger mycket tungt, samtidigt som småskaliga aktörer inte får helt orimliga kostnader för nyprövning. Prövningen ska ta hänsyn till fiskvandringar, men också återskapandet av strömmande vatten i fler tidigare torrlagda strömfåror. Det är också angeläget att ta hänsyn till att vissa äldre vattenkraftverk i sig utgör kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Vattenkraft

Promemorian Bättre förutsättningar för vattenkraftens omprövning

I promemorian föreslås ändrade bestämmelser av betydelse för avvägningen mellan, å ena sidan, behovet av åtgärder som förbättrar vattenmiljön och, å andra sidan, behovet av en nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel vid fastställande av moderna miljövillkor för vattenkraftverk och dammar

Remisstiden löper ut den 22 november

Klimat och luft

A photograph of a snowy mountain landscape. In the foreground, a dark, rocky outcrop with a small, light-colored, rounded object (possibly a rock or a small cave entrance) is visible. The background shows a steep, snow-covered mountain slope under a clear blue sky. The overall scene is bright and cold.

Stödförordningar på klimatområdet

- Statligt stöd till avskiljning, transport och geologisk lagring av koldioxid med biogent ursprung (CCS)
- Skrotningspremie till privatperson som skrotar äldre bil med förbränningsmotor och köper eller leasar ny eller begagnad elbil
- Statligt stöd till lätta ellastbilar
- Statligt stöd för att leasa vissa tunga lastbilar

Ett nytt utsläppshandelssystem för fossila bränslen (prop. 2023/24:142)

- Ambitiöst genomförande av ETS 2 – utsläpp av CO₂ från byggnader, vägtransporter och ytterligare sektorer, t.ex. arbetsmaskiner
- Börjar tillämpas 1 januari 2025. Skyldighet att övervaka utsläpp från bränsleprodukter som tillgängliggjorts för konsumtion gäller fr.o.m. 2024. Första rapportering görs senast 30 april 2025 och sedan årligen senast 30 april. Skyldighet att överlämna utsläppsrätter gäller fr.o.m. 2028.
- Lindra effekterna av ETS 2 – deluppdrag Styrmedelstutredningen (dir. 2024:98)

Mer (klimat)

- Den sociala klimatplanen
- Förslag författningsändringar maa EU:s f-gasförordning och ozonförordning (NV-rapport, remiss till 14 feb)
- Luftkvalitetsdirektivet
- Klimatanpassningsutredningen (dir. 2024:31), redovisas 30 april 2025

Miljöprövning

Miljöprövning

- Steg på vägen mot en mer effektiv miljöprövning, prop. 2023/24:152 och förordningspaket
- Promemoria Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret (remitterad)
- Rätt frågor på regeringens bord – En ändamålsenlig regeringsprövning miljöområdet SOU 2024:11 (remitterad)

Arbete med genomförande av EU-rätt på miljöprövningsområdet

Arbete med genomförande pågår

- det uppdaterade förnybardirektivet (RED III)
- förordningen om kritiska råmaterial (CRMA)
- förordningen om netto-nollindustrin (NZIA)
- IED-direktivet
- Miljöbrottsdirektivet
- Avloppsdirektivet

EU:s förordning om kritiska råmaterial (EU) 2024/1252 (CRMA)

Förordningen trädde i kraft den 23 maj 2024.

Syftar till att säkra tillgången till en trygg och hållbar försörjning av kritiska råmaterial inom unionen för att möta den ökande efterfrågan på sådant råmaterial.

Kritiska råmaterial listas i bilaga till förordningen. Av de kritiska råmaterialen har några pekats ut som strategiska råmaterial.

EU:s förordning om nettonollindustrin (EU) 2024/1735 (NZIA)

Förordningen trädde i kraft den 29 juni 2024.

Syftar till att säkra unionens tillgång till en trygg och hållbar försörjning av nettonollteknik och därigenom bidra till att nå unionens klimatmål, att öka antalet arbetstillfällen och att öka unionens konkurrenskraft.

Effektivare tillståndprocesser

Sverige åläggs att utse eller inrätta kontaktpunkter för att underlätta och samordna tillståndprocessen enligt förordningarna.

Kontaktpunkterna ska vara på plats senast den 29 december 2024 (NZIA) den 24 februari 2025 (CRMA).

Tidsfrister införs för tillståndprocessen.

Särskilda bestämmelser om miljöbedömningar.

Tidsfrister för tillståndprocessen

CRMA

Tidsfristerna för projekt som kommissionen, efter ansökan från företag, erkänt som strategiska.

NZIA

Tidsfrister för tillverkningsprojekt för nettonollteknik och strategiska nettonollprojekt, som erkänns av medlemsstaterna.

Nettonollteknik (NZIA)

Tillverkningsprojekt för nettonollteknik:

En planerad kommersiell anläggning eller utbyggnad eller ombyggnad av en befintlig anläggning för tillverkning av nettonollteknik (redan befintliga verksamheter som inte ändras omfattas alltså inte), eller Ett projekt för avkarbonisering inom energiintensiv industri.

Nettonollteknik:

Teknik för solenergi, vindkraft, vattenkraft, batterier, vätgas, biogas, CSS samt kärnteknik m.m. (se artikel 4), om den utgörs av slutprodukter, särskilda komponenter eller särskilda maskiner som främst används för produktionen av dessa produkter.

I bilagan till förordningen finns en icke-uttömmande förteckning över slutprodukter och särskilda komponenter som anses främst användas för produktion av nettonollteknik.

Kompletterande bestämmelser CRMA och NZIA

Arbete pågår med en remisspromemoria om kontaktpunkterna och tillståndsprocesserna.

- Utse kontaktpunkter.

- Kompletterande handlägningsregler för kontaktpunkterna.

- Kompletterande bestämmelser för att säkerställa att tidsfristerna inte överskrids inkl. att identifiera förfaranden som omfattas av förordningarnas tidsfrister.

- Kompletterande bestämmelser om miljöbedömningar.

Arbete pågår också med en remisspromemoria avseende strategiska projekt.

- Författningsreglering av ansvariga myndigheter (enligt regleringsbrev ansvarar TVV för tillverkningsprojekt för nettonollteknik och SGU för CCS-projekt).

- Kompletterande handlägningsregler m.m.

Cirkulär ekonomi

Ökad materialåtervinning för att nå EU-målen

Förslag i promemorian Reformering av avfallslagstiftningen för att öka materialåtervinningen och för en mer cirkulär ekonomi:

- Verksamheter får ansvar för visst kommunalt avfall (förbrukat matfett, kontorspapper och avfall från livsmedelshandeln)
- Länsstyrelsen får tillsynsansvaret för kommunernas avfallshantering
- Mer kontroll vid förbränning av avfall
- Kommuner ska tillhandahålla insamlingssystem för återanvändbara produkter

Får man elda sitt trädgårdsavfall?

”Är det tillåtet att elda på valborg?”

”Förbudet mot att elda i trädgården är absurt”

”Busch om nya reglerna: ’Ska visst få bränna löv’”

Promemorian Hantering av trädgårds- och parkavfall

Mer (cirkulär ekonomi)

- Separat insamling av textilavfall
- Kompletterande bestämmelser till EU:s batteriförordning (remiss)
- Avfallstransportförordningen
- Förpackningsförordningen
- Ekodesignförordningen

Strandskydd och artskydd

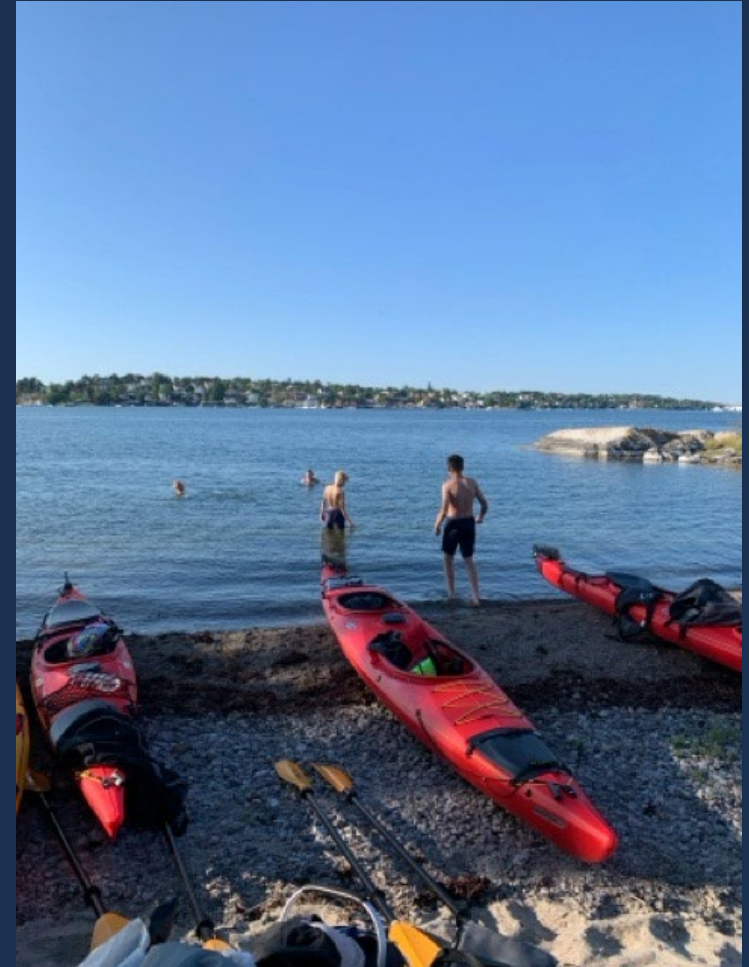
Strandskydd

Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd
SOU 2020:78

Areella näringar vid vatten, SOU 2023:103

Remitterad promemoria Strandskyddet vid små sjöar
och smala vattendrag

Planerad proposition Lättnader i strandskyddet – ett
första steg

Artskydd

Artskyddsutredningen, Skydd av arter – vårt gemensamma ansvar, SOU 2021:51

Ändrade bestämmelser om nationell fridlysning och en reglering av rätten till ersättning, KN 2024:D

Beredning pågår

Tack!

